

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ

Абражєвич Д.А.

студентка,

Національний авіаційний університет

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

На сьогодні торгівля людьми досягла надзвичайних масштабів і стала глобальною проблемою людства. Вона впливає як на життя людей, так і на стабільність у світовій спільноті. Подолання цього явища залежить від законодавчого регулювання як на національному, так і на міжнародному рівні.

Проблему торгівлі людьми досліджують багато українських науковців та юристів-практиків, зокрема, О.М. Бандурка і К.Б. Левченко [1, с. 5-13], А.М. Орлеан і В.В. Лизогуб [2, с. 101-104], В.М. Підгородинський [3, с. 173-181] та ін.

Низький рівень життя та доходів штовхає громадян України шукати роботу за кордоном, ризикуючи потрапити до рук шахраїв та стати частиною работоргівлі. Боротьба з цією проблемою ускладнюється тим, що вона має транснаціональний характер. Світова спільнота має спільно протидіяти цьому явищу.

Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми в українському законодавстві була введена ще у 1998 р. у Кримінальному кодексі УРСР (ст. 124¹ «Торгівля людьми») [4]. У Кримінальному кодексі України 2001 р. відповідальність за торгівлю людьми передбачена ст. 149 «Торгівля людьми». У ч. 1 ст. 149 ККУ зазначено, що торгівля людиною, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми

років [5]. Також у 2010 р. було ратифіковано Конвенцію Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми, у вересні 2011 р. було прийнято Закон України «Про протидію торгівлі людьми» [6], який також є важливою частиною боротьби у цій сфері, і який наблизив законодавство України до міжнародних стандартів; у ньому зазначені положення, які стосуються допомоги і захисту потерпілих від торгівлі людьми.

На арені торгівлі людьми Україна виступає одночасно і як країна призначення, і як країна походження «товару», і як країна транзиту [7]. Українці стають жертвами торгівлі людьми в різних країнах світу: Росії, Польщі, Туреччині, Іспанії, Чехії, Ізраїлі, Італії, Об'єднаних Арабських Еміратах тощо. Згідно зі статистикою Генеральної прокуратури України кількість осіб, які потерпіли від злочинів, передбачених ст. 149 КК України становить 179 осіб (станом на 31.08.2018 р.) [8].

Окрім законодавчого врегулювання, важливим є також співпраця державних установ з громадськими організаціями, зокрема впровадження ефективного механізму взаємодії у сфері протидії торгівлі людьми, за такими напрямками, як: організація інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення, спрямованої на запобігання потраплянню в ситуації, пов'язані з торгівлею людьми; підвищення професійного рівня спеціалістів, які надають допомогу особам, що постраждали від торгівлі людьми, здійснюють їх реабілітацію та соціальну реінтеграцію; проведення постійного моніторингу ефективності заходів, спрямованих на протидію торгівлі людьми; підвищення якості надання послуг особам, що постраждали від торгівлі людьми, зокрема шляхом впровадження стандартів надання соціальних послуг таким особам [9].

Незважаючи на те, що створено відповідний координаційний механізм співпраці органів виконавчої влади для боротьби з торгівлею людьми, до якого залучені прокуратура України, Національна поліція, Міністерство соціальної політики, посилено відповідальність за вчинення цього злочину, він все одно прогресує. Причинами цього є: корумпованість органів, які мають забезпечувати дотримання законності; фінансові винагороди за торгівлю людьми; попит на це явище; низький економічний і політичний рівень життя в Україні; відсутність відповідної системи захисту потерпілих від торгівлі людьми; бідність в Україні та можливість отримання великого прибутку за кордоном; корумпованість влади; безробіття та ін.

Метою торгівлі людьми може бути трудова та сексуальна експлуатація, залучення в боргову кабалу, примусова праця або примусове надання послуг, усиновлення з метою наживи вилучення органів, жебракування, рабство, проведення дослідів над людиною без її згоди, використання у збройних конфліктах, втягнення у злочинну діяльність тощо [7].

Щоб запобігти поширенню торгівлі людьми не достатньо лише законодавчого закріплення боротьби з цією проблемою, необхідно щоб активно діяли правоохоронні органи, велась боротьба з корупцією у цій сфері, була налагоджена співпраця між міжнародними організаціями, діяльність яких пов'язана з торгівлею людьми. На додаток заважають й інші проблеми: не всі справи доводять до суду, санкціями передбачено невеликий термін покарання за даний злочин, багато шахраїв у сфері шлюбних та туристичних послуг, працевлаштуванні українських громадян за кордоном, низький рівень поінформованості громадян в цьому напрямку.

Наразі ця проблема залишається актуальною. Для її вирішення необхідно посилити санкції у національному законодавстві в сфері протидії торгівлі людьми, стимулювати боротьбу правоохоронних органів, подолати корупцію в цій сфері та, звісно, покращити економічний та соціальний рівень життя населення, подолати безробіття, щоб у українців не було спокуси їхати за кордон, де вони можуть стати жертвами цього злочину. Збільшити фінансування державної програми з протидії торгівлі людьми. А також активно приймати участь у діяльності міжнародних організацій, пов'язаних з боротьбою проти торгівлі людьми, та сприяти розкриттю транснаціональних злочинів торгівлі людьми. Особливу увагу приділити захисту дітей та неповнолітніх від потрапляння до рук злочинців. Контролювати за роботу підприємницьких структур, які займаються посередницькою діяльністю з працевлаштування за кордоном українських громадян.

Список використаних джерел:

1. Бандурка О. М. Стандарти надання послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми: соціально-правовий аналіз / О. М. Бандурка, К. Б. Левченко // Європейські перспективи. – 2013. – № 10. – С. 5-13. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_10_3.

2. Орлеан А. М. Вдосконалення кримінального законодавства у напрямку протидії торгівлі людьми та пов'язаним з нею явищам / А. М. Орлеан,

В. В. Лизогуб // Право і Безпека. – 2005. – Т. 4, № 4. – С. 101-104. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2005_4_4_30.

3. Підгородинський В. М. Еволюція нормативного регулювання торгівлі людьми в історії людства / В. М. Підгородинський // Актуальні проблеми держави і права. – 2009. – Вип. 47. – С. 173-181.

4. Кримінальний кодекс України // Затверджений Законом від 28.12.60 (2000-05) ВВР, 1961, № 2, ст. 14.

5. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст. 131.

6. Закон України «Про протидію торгівлі людьми» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст. 173.

7. Катеринчук К. Протидія торгівлі людьми: кримінально-правовий аспект [Електронний ресурс] / К. Катеринчук, Ю. Демченко // Економіко-правова парадигма розвитку сучасного суспільства. – 2017. – Режим доступу: <https://studlib.org.ua/index.php/eprs/article/view/122/0>.

8. Торгівля людьми в Україні. Статистичні дані на 2018 рік [Електронний ресурс] // Берегівська районна державна адміністрація. – 2018. – Режим доступу: <http://bereg-rda.gov.ua/2018/10/torgivlya-lyudmi-v-ukraini-statistichn/>.

9. Острогляд О. В. Нормативно-правова основа протидії торгівлі людьми [Електронний ресурс] / О. В. Острогляд // Науково-інформаційний вісник. – 2016. – Режим доступу: <https://visnyk.iful.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/33.pdf>.

Драган І.В.

аспірант,

Національна академія внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Проблема кримінально-правової відповідальності юридичних осіб належить до числа найбільш дискусійних. Аналіз кримінального законодавства зарубіжних країн дозволяє дійти висновку, що інститут кримінальної відповідальності юридичних осіб існує у Австрії, Бельгії, Великій Британії, Данії, Естонії, Ісландії, КНР, Литві, Люксембурзі,